

Az anyag brutalitása

Szöllősi Géza munkáiról

*Az ösvényforduló kavicsos homokágyán
váratlan egy iszonyú dög
nyitotta, lábait cédán magasba lökve,
mig izzadt méreg járta át,
elénk, gúnyosan és semmivel sem törődve,
kipárolgással telt hasát
Charles Baudelaire: Egy dög*

Van, amit nem lehet nem nézni. Rettentő, de vonzza a tekintetet. Vizuális katasztrófaturizmus – lenne, ha nem lenne mögötte részleteiben felépített esztétikai rendszer, amibe Szöllősi Géza egész életműve betagozódik, legyen szó élethű genitáliákat ábrázoló hússzobrokról, kitömött állatokról, posztmodern imaszőnyegekről, díszlet- és látványtervezésről filmekről, mint art direktor (*Taxidermia, Ópium – Egy elmebeteg nő naplója*) vagy hatalmas műanyag tablólókról.

8

Talán a hússzobrok a kevésbé érdekesek teoretikus szempontból, erejük nyers valóságukban, sajátosan szadisztikus fétisesztétikájukban rejlik. Talán zsákutcát is jelentenek, mert erejük esztétikai értelemben fokozhatatlan. Lehet a szobor nagyobb, részletesebb, de minőségében brutálisabb már nem. A kitömött állatoknál hasonló a helyzet, bár itt tágabb tere van a fantáziának, geometrikus mintákba kényszerítéstől a használati tárgyakon át (hőrcsög-poroló) a kannibalista kompozíciókig, ahol a hátára fordított disznó köré mintegy férgökként vagy gyilkos kígyókként tekerednek a kolbászok.

Az *Új istenségek* sorozat ezt a brutalitást próbálja átültetni az eszmék világába. A művek valójában posztmodern imaszőnyegeg, ahol korunk nagy eszméi válnak spektakulummá, egyedi szimbólumok és pop-art ízű idézetek segítségével. A montázsokban egyenértékűvé válik a pornografikus idézet és a propagandaposzter, ami kétélű fegyver: a politikai gondolat szórakoztatóipari terméké válik, de ha elég sokat nézzük a műveket, az ellenkezőjét is megtapasztalhatjuk: egy új, nem ismert, nem pontosan körülhatárolható, de érezhető politikai erő esztétikája jelenik meg.

A *Kitin* sorozat bogarak kitinpáncéljából épített robotokat mutat be, mint ha egy elképzelt kisfiú építette volna őket olyan játékok helyettesítőjeként, melyeket nem kaphatott meg. Az akciófigurákra emlékeztető művek távolról a popkultúra világát idézik, közelről vizsgálva azonban láthatóvá válik anyaguk, és a biztonságos korhatár-besorolások közé szorított gyerekvilágot felváltja a felhasznált anyag esztétikai rettenete.

Az anyaghasználat az, ami a későbbi művek erejét adja, csak itt már megfordul a hatásmechanizmus. A műgyantába zárt tárgyak együtt mintha egy

képzelt jövőbeli tudós preparációs táblái lennének, ahol a vizsgált alany mi, a mai korban élő emberek és az általunk alkotott világ vagyunk. Ez utóbbi téma nyitja ki a sorozatot az ökológia és a klímakatasztrófa rettenet-esztétikája felé: a műanyag szemét mellett úszó csikóhal az apokalipszis posztmodern ikonográfiája.

Gárdonyi László

9

Szöllősi Géza: Kitin projekt: Meddő anya

Szőllősi Géza: Kitin projekt: Pole/ Grace Sorayama

